Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 223. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 20-го ЛИСТОПАДА 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, NOVEMBER 20, 1956. No. 223. VOL. LXIII.

ДОЛЛЕС ОБВИНУВАЧУЄ МОСКВУ В АРОГАНЦІЇ І В ПОРУШЕННЯХ ПРИНЦИПІВ ОН

Вашингтон. — Вийшовши з військового шпиталю ім. Волтера Ріда, де він дня 3 листопада ц. р. перебув операцію і виїжджаючи на відпочинок до Кі Вест на Флориді, державний секретар Джан Фостер Доллес виголосив через радіо заяву, в якій з'ясував коротко своє становище до актуальних проблем закордонної політики. На думку Доллеса, події на Середньому Сході ідуть правильним шляхом і треба сподіватися, що якщо заінтересовані держави послухали заклику Об'єднаних Націй і пішли на переми'р'я, то вони приєднаються теж і до заходів встановити на Середньому Сході тривкий мир. Було б великою помилкою думати — говорив Доллес — що тривалу стабілізацію і спокій можна встановити тільки з допомогою примінення збройних дій. Треба передусім з'ясувати і вирішити основні проблеми в даній області і треба боротися за здійснення справедливого і тривалого миру. В гострому контрасті до позитивного впливу Об'єднаних Націй на припинення воєнного конфлікту на Середньому Сході стоїть поведінка володарів в Совєтському Союзі, які всупереч резолюції Об'єднаних Націй заангажувалися у війну з Мадярщиною, получену з безоглядним кровопролиттям. Якщо ж іде про середньо-східні справи, то Совєти намагалися поставити себе там в ролі Об'єднаних Націй і вирішувати самим цей конфлікт, замість діяти в ... погодженні і в співпраці з ОН. Тому теж — підкреслив Доллес — вільні нації не можуть змиритися з совєтської чуйности в обличчі такої ароганції і таких порушень основних принципів ОН. Торкаючися стану свого здоров'я, державний секретар заявив, що він почувається дуже добре і що вже незабаром зможе вернутися до активної праці. Водночас із цим Доллес висловив своє задоволення з праці всіх відділів державного секретаріяту в його відсутности, зокрема з діяльности всіх своїх співробітників під проводом діючого державного секретаря Герберта Гувера, мол. В урядових колах сподіваються, що Доллес вернеться до праці дня 3 грудня ц. р.

Ботлер плянує акцію для покриття мільйонового виборчого дефіциту

Вашингтон. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол М. Ботлер заявив, що залишається на своєму становищі і допоможе партії зібрати 1,000,000 долярів на покриття виборчого дефіциту. В першу чергу Ботлер хоче зменшити партійні видатки тим способом, що змінить характер партійного органу „Ди Демократік Дайджест", який матиме менше літературного матеріялу і служитиме для порозуміння між партійним проводом і партійними провідниками в низових клітинах. Спікер Палати Репрезентантів Сем Рейбірн підтримує Ботлера, і це скріплює становище голови партійного комітету. Виконний партійний демократичний комітет скликаний на 26 і 27 листопада і тоді нараджуватиметься над справою виборчого дефіциту і партійного органу „Ди Демократік Дайджест", який коштує місячно 10,000 долярів, хоч виходить тиражем 70,000 примірників, і є „політичним люксусом" для партії в теперішньому часі. Ботлер пропонує влаштовувати партійні обіди в ціні по п'ять долярів, з яких три доляри йшли б на партійний фонд, а в великих містах обіди по 100 долярів. Демократи пляюють також постійні датки на партійні цілі, починаючи від 50 центів місячно і вище аж до 5,000 долярів річно.

Сенатор Кейс домагається полегшити приїзд втікачам до ЗДА

Вашингтон. — Республіканський сенатор П. Кейс заявив, що треба б змінити іміграційний закон таким способом, щоб політичні втікачі з комуністичних країн легше могли прибувати до цієї країни. „Становище в Мадярщині виявило, що ЗДА повинні тримати відкриті двері для тих, що втікають із залізної заслони. Це повинно бути так довго, як довго СССР панує над своїми сателітами." Сенатор Кейс заявив, що ця країна захопила мільйони людей за залізною заслоною під комуністичною владою до втечі на волю, і тому вона є зобов'язана ними заопікуватися після того, як їм вдалося втекти. Сенатор Кейс домагається, щоб Конгрес припинив ті пункти іміграційного закону, — подібно як це зробив президент Айзенгавер для допущення 5,000 мадярських втікачів, — які утруднюють іміграцію прибуття до цієї країни. Теперішній закон передбачає цілий комплекс спонзорства для втікачів та домагається, щоб кандидат на іміграцію до ЗДА виказався, що він впродовж двох років не займався комуністичною діяльністю. „Деякі втікачі, дійсні противники комунізму, казав сен. Кейс, які втекли з-під російських комуністів в єдиній сорочці, не можуть доказати, що вони робили під совєтами".

В АМЕРИЦІ

● У Вашингтоні відбувається річний з'їзд католицьких єпископів, і президент Айзенгавер з цього приводу запросив до себе на розмову трьох кардиналів: Френсіса Спеллмана з Ню Йорку, Едварда Муні з Дітройту і Джеймса Френсіса Мек Інтайра з Лос Анджелесу. Кардинал Муні заявив журналістам, що, на його думку, Президент заявив дуже добре становище в закордонній кризі.

● Мати дворічної Силвії Мекнон привела свою дитину до шпиталю в Понтіяк, Мишиґен, бо вона проковтнула маленьку пластичну ляльку. Рентґенівський апарат виявив в шлунку Силвії не тільки ляльку, але ще й центову монету, а в горлі — запинку. Все це треба було усунути.

● Суд в Арлінгтоні, Вірджінія, покарав панну Фейт Віссел грівною в сумі 15 долярів за те, що під час політичних зборів сіла на місце, призначене для негрів. Адвокат засудженої заявив, що внесе апеляцію до Найвищого Суду, який має винести присуд для всіх подібних випадків „порушення закону про сеґреґацію".

● У Метрополітальному Музеї Мистецтва в Ню Йорку 15, 16 і 17 листопада відбувся випродаж зайвої середньовічної зброї: книджалів, мечів, алебард і келепів. За один день продано цієї зброї на 22,150 долярів.

● Ньюйоркському губернаторові і недавньому кандидатові на президента Аверелові Гарриманові 15-го листопада минуло 65 років. Від тогу дня А. Гарриман міг би піти на емеритуру, але не згадуючи про це, він поборює своїм співробітникам про пляни своєї праці на становищі губернатора.

● У південно - західному Нікараґуа розбився мехіканський пасажирський літак, в якому летіло 19 пасажирів і 5 членів залоги. Всі вони згинули. Літак летів із Панами до Мехіко Сіті.

Страйк вантажників поширюється і на західнє узбережжя

Ню Йорк, Н. Й. — Страйк портових вантажників, який почався 15-го листопада, триває далі, бо дотеперішні переговори не дали жадних вислідів, і мають продовжуватися в понеділок 19 листопада. 150 вантажних і пасажирських кораблів мусіли виладовуватися без портових вантажників. Кільканадцять кораблів затримані в портах західнього узбережжя, бо голова Міжнародних Вантажників і Мажістральних Робітників Гаррі Бріджес зарядив одноденний страйк для підтримки страйкарів на Сході. В понеділок Спілка Вантажників на західньому узбережжі мае вирішити, чи приєднатись до страйку, який почали портові вантажники на Сході. Товариство Корабельних Власників старається при допомозі суду припинити страйк, який охопив всі порти від Портленду в Мейн до Бравнсвілл в Тексасі. В Ню Йорку вантажники пікетують всі причали, але не роблять перешкоди, коли корабельна служба помагає пасажирам переношувати багаж. Федеральні посередники погодилися на те, щоб в неділю не відбувалися переговори між представниками вантажників і власників кораблів, бо ця перерва зможе успокоїти уми та дасть змогу передумати обом сторонам своє становище.

ВІДБУВСЯ ШОСТИЙ З'ЇЗД СУМА; З. ОСІНЧУК ВИБРАНИЙ НА ГОЛОВУ

Ню Йорк. — У днях 17-18 листопада ц. р. відбувся тут у приміщенні „Сентрал-Плаза" 6-ий З'їзд Спілки Української Молоді Америки. На З'їзді було присутніх 168 делегатів з різних Осередків СУМА і понад сто гостей. З'їздом проводила Президія в складі п. Футали (голова) і членів: п-ні Гілевич, пп. Євтушенка і Кормелюка. Після звітів членів Головної Управи СУМА, Дирекції Оселі СУМА, Головної Контрольної Комісії і Товариського Суду відбулися дискусії та уділення абсолюторії уступаючій Управі, а потім звіти Мандатної і Статутарної комісій. Вкінці першого дня З'їзду урочисто вручено переходовий прапор СУМА Осередкові ім. Павлушкова в Шикаго. Того ж дня відбулася влаштована для гостей і делегатів сумівська забава. — В неділю, 17-го, — після Богослужень в Українських Церквах, відчитано усні й письмові привіти від громадських і політичних організацій — ООЧСУ, УККА, УНСоюзу, „Провидіння", „Самопомочі", філії УККА в Ню Йорку газет „Свобода" і „Америка", журналу „Авангард", станиці Українських Січових Стрільців, Головної Ради ЦК СУМ'у, СВУ, Літ.Мист. Клюбу, Т-ва Запорожців ім. Волбочана та ін. Доповідь про завдання СУМА виголосив на З'їзді д-р П. Мірчук, після якої також відбулися жваві дискусії. До складу нової Головної Управи СУМА на рр. 1957-58 вибрано: голова — п. Зенон Осінчук, 1-ий заступник — п. Фурда, 2-ий заступник — п. Футала, секретар — п. Івашків, орг. референт — п. Гавур, культ.-осв. реф. — п. Гой, зовнішні зв'язки — Шаравай, преса і інформація — Нестерук, голова відділу ЮСУМА — п. Кобаса, жіночий референт — п-ні Лавришко, фін. реф. — п. Гуменюк, суспіл. опіка — п. Дячишин, спорт. реф. — п. Лівицький, госп. реф. — п. Сенів. На членів Управи вибрано: пп. Солтиса, Костика, Василика і Кормишина. На голову Виховної Ради вибрано проф. В. Романенчука, на голову Контрольної комісії п. В. Омельченка (члени Контр. ком.: пп. Кормелюк, Кокодинський, М. Твердовський, Боднар), а Товариського Суду — п. Куйдича (члени ТС: пп. Кіналь, Мігаль, Пліщук, Забродський). З'їзд одноголосно ухвалив резолюції, в яких, м. ін. підноситься перед Об'єднаними Націями пропозицію кубинського делегата про негайне порушення на терені ОН справи геноциду, доконуваного Москвою на Мадярщині.

СЕСТРИЦТВО УНС В РАЧЕСТЕР ВІДЗНАЧИЛО СВОЄ 40-ЛІТТЯ

Рачестер, Н. Й. — Місцеве Сестрицтво Різдва Пресв. Богородиці, 36-ий Відділ УНСоюзу, відзначило минулої неділі, 1-го листопада, 40-літній ювілей свого існування та своєї праці. Ювілейні святкування попереджено відправленням всеч. о. Степаном Городецьким, всеч. о. Олексою Лонкевичем та всеч. о. Миколою Волянським у місцевій українській католицькій церкві Молебнем та Панахидою за померлих членкинь Сестрицтва. У годинах, по обідніх, відбулося о год. 4-ій пополудні, взяли участь сестриці з прапорами та відзнаками. Ювілейний концерт, що відбувся в залі Українсько-Американського Клюбу о год. 5-ій пополудні, започатковано відспіванням американського гимну, після чого імпрезу відкрила коротною промовою пані Ева Ґерула, голова Сестрицтва, а принагідну промову з побажаннями для Сестрицтва виголосив парох, всеч. о. Микола Волянський. Головну промову про значення, вартість та досягнення жіноцтва в Українському Народному Союзі виголосив його головний секретар, п. Григорій Герман. У концертовій частині імпрези виступали бандуристи місцевого 20-го Відділу ОДВУ під диригентурою п. Володимира Божика і солістка Марія Климців, якій акомпаньювала на фортепіяні Анна Сорохтей. Синтетичний звіт з праці Сестрицтва за 40 років, згл. її оцінку подала секретарка Сестрицтва, пані Софія Гунька. З промовою виступав ще головний радний УНС п. Василь Гуссар, а Оксана Чорненька виголосила декламацію. Імпрезу закінчено передачею привітів від багатьох організацій та відспіванням українського національного гимну. В імпрезі взяло участь понад 300 осіб.

Листопадова Академія в Елізабет, Н. Дж. закінчилася успішною збіркою на народні цілі

Елізабет, Н. Дж. — Понад 1,000 долярів на народні цілі зложила мала своєю кількістю, але велика своєю жертвенністю українська громада в Елізабеті, Н. Дж., на Академії, що відбулася 18 листопада в залі місц. Народного Дому. В Академії взяли участь: співацьке товариство „Боян" під проводом проф. Р. Левицького та місцева Пластова Станиця із вправами, деклямаціями і співом. Святочну промову виголосив д-р Микола Шлемкевич. Заклик до збірки виголосив п. Роман Слободян — місцевий громадянин і головний касир Українського Народного Союзу. Святкуванням проводив М. Піцковський, предсідник Комітету Українських Національних Організацій і Відділу УККА, що влаштували цю Листопадову Академію.

● Військовий суд корпусу морської піхоти в Перріс Айленд, Південна Каролайна, визнав винним бувшого вишкільного інструктора Фредирика А. Рентона в тому, що він спущався над вояками морської піхоти під час вишколу.

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ВПОРЯДКУЮТЬ СУЕЗЬКИЙ КАНАЛ
ГАММЕРШИЛД ВЕРТАЄТЬСЯ ПІСЛЯ НАРАД ІЗ НАССЕРОМ ДО НЮ ЙОРКУ

Об'єднані Нації. — Єгипетський президент Гамаль Абдель Нассер звернувся до генерального секретаря Об'єднаних Націй Д. Гаммершилда з просьбою, щоб Об'єднані Нації перейняли на себе справу очищення Суезького каналу з затоплених кораблів та уможливлення плавби каналом. Гаммершилд погодився і негайно скомунікувався з відповідними голляндськими і данськими компаніями. За часописними коментарями, Єгипет тому віддав цю справу Об'єднаним Націям, бо Англія і Франція заповіли, що вони, незалежно від висліду переговорів між Гаммершилдом і Нассером про розташування, завдання і час перебування в Єгипті „міжнародної поліції", в найближчому часі розпічнуть роботи над прочищуванням Суезького каналу. Тому, що англійці і французи мали розпічати канал з його обох кінців, північного і південного, під охороною свого летунства і воєнних кораблів, то це було б напевно довело до відновлення воєнних дій. Впродовж 10-ох днів, в яких велися воєнні дії проти Єгипту, єгиптяни зумисне затопили в Суезькому каналі кількадесять кораблів, щоб унеможливити плавбу по ньому. Скільки затоплених кораблів, докладно і досі невідомо; одні джерела подають цифру 49, інші 54. Крім цього у Суезький канал повалилися два мости. Гаммершилд закінчив в неділю 18 ц. м. свої розмови з єгиптянами і відлетів до Риму одним літаком із єгипетським міністром закордонних справ Махмудом Фавзі. У Римі Гаммершилд відмовився сказати щонебудь про вислід своїх переговорів з Єгиптом. Він відмовився переговорювати в Римі з мадярським послом на тему допомоги Мадярщині та переніс ці розмови до Ню Йорку. Мадярський уряд, а насправді Совєти, ще й досі не відповіли Гаммершилдові на його готовість особисто полетіти до Будапешту. Англійці і французи далі перебувають в Порт Саіді і Порт Фуаді, узалежнюючи свою евакуацію від того, щоб ті порти і цілий обшир Суезького каналу був під доглядом „міжнародної поліції" ОН, чи пак, за офіційною назвою, Збройного Поготівля ОН, до часу остаточного полагодження Суезького конфлікту.

Кубинський делеґат домагається припинення депортації мадярів

Об'єднані Нації, Н. Й. — Кубинський делеґат закликає Генеральну Асамблею Об'єднаних Націй 18-го листопада, щоб вона ухвалила резолюцію, яка домагалася б припинення депортації мадярів, що їх російські комуністи вивозять на Сибір. Цю резолюцію мають внести в понеділок 19 листопада, а амбасадор ЗДА Кебот Ладж має промовляти в її обороні. Резолюція домагається не тільки припинення дальших депортацій мадярів, але також і звільнення тих, яких вже досі депортовано. В першому тексті резолюції говорилося про народовбивство в Мадярщині, але теперішній текст деяко злагіднений, щоб дістати підтримку більшого числа держав.

Москва пропонує знову „роззброєння і пакт неаґресії"

Москва. — Совєтський уряд розіслав З'єдиненим Державам, Англії, Франції, Комуністичному Китаєві і Індії ноту з новою пропозицією частинного роззброєння. Свою теперішню ініціятиву Совєти пояснюють останніми виступами Англії, Франції і Ізраїлю, які нібито очевидними доказами на завжди існуючу небезпеку війни, яку треба, мовляв, обмежити загальним роззброєнням. Совєти арґументують свою „добру волю" тим, що вони, мовляв, мали в останніх тижнях дуже добру нагоду напасти на Західню Европу, як і мали її напривідкриті останньої війни, а не зробили цього, хоча воєнна акція Англії і Франції супроти Єгипту сильно послабила воєнний потенціял НАТО. Свій проєкт схоплює Москва в сьоми конкретних точках. У них повторюється давніша пропозиція, щоб СССР, ЗДА і комуністичний Китай обмежили до двох років свої збройні сили — кожна з 3-х держав до 1,500,000 вояків, Англія і Франція по 750,000 кожна, а всі інші держави до 150,000 до 200,000. Дальше СССР пропонує принявити всі експерименти з ядровою зброєю, заборонити її вживання та знищення всіх її складів. Одною з найважливіших дальших вимог є скасування всіх закордонних, морських і суходільних баз. Совєти погоджуються прийняти частинно від минулий проєкт през. Айзенгавера щодо інспекції летунством, але обмежують ту інспекцію до обширу 800 кілометрів ліво- і праворуч ближче неозначеної лінії, яка розділює сили НАТО і Варшавського пакту, себто разом на обшир коло 480 миль. Для переведення в цій справі конференції, СССР пропонує конференцію „великої чвірки" плюс Комуністичний Китай, Індія, Югославія, Бірма і Індонезія. Всі ті держави мали б підписати „пакт неаґресії", як завкруження роззброєння. — В перших коментарях західньої преси про цей новий большевицький „примирливий жест", говориться про нього, як нову пропаґандивну спробу без істотного змісту.

Польські комуністи дістали „концесії" від Москви

Москва. — Після триденних переговорів між делеґацією польського комуністичного уряду, очолювана Гомулкою і Циранкевичем, та совєтськими верховодами, видано в неділю 1 ц. м. у Москві спільний совєтсько - польський комунікат, в якому підкреслено на вступі, що переговори велися „в атмосфері щирости, приязни, взаємного зрозуміння й одвертости, які дозволили телеграм обмінятися поглядами на розвиток і закріплення совєтсько - польських взаємин, як також про найважливіші міжнародні події". У перший частині обширного комунікату говориться власне про міжнародні справи, при чому обидві сторони заявили, що „аґресія проти Єгипту не може бути нічим виправдана". Так само у мадярській справі комунікат повторює давнє твердження Москви, що, мовляв, західні держави пробують відвернути увагу світа від єгипетських подій — звертаючи її в сторону Мадярщини. Покликавшись на совєтську декларацію з 30 жовтня про „нові підстави" для взаємин між „соціялістичними країнами", комунікат підкреслив „повну рівність і пошану для територіяльної непорушности, державної незалежности і суверенности та невмішування у внутрішні справи", як базу для „непорушного союзу і братерської приязни між СССР і Польщею". Польща „погодилась" на дальше „тимчасове" перебування совєтських військ на її терені, але з правом застереження з польського боку. Москва признала Польщі і погодилась заплатити за загарбуване до цього часу безплатно вугілля.

ХРУЩОВ ЗРОБИВ НОВІ АВАНТУРИ НА БЕНКЕТАХ В МОСКВІ

Москва. — Нікіта Хрущов, відомий з своїх грубих манер, які особливо проявляються тоді, коли забагато вип'є, що йому трапляється аж занадто часто, показав себе ще раз „дипломатом" по зразку сльона у кравниці порцеляни під час бенкету у честь польської делеґації в останню суботу 17 ц. м. Промовляючи за столом у парадній Свято-Георгіївській залі на Кремлі, — Хрущов розкричався під адресою „західніх імперіялістів" — які, мовляв, за свою останню „аґресію" у відношенні до Єгипту повинні були „покаратися". „Західні імперіялісти" — кричав Хрущов, не звертаючи уваги на напружену атмосферу, яка настала на залі — рішили знову накласти ярмо на визволені народи Сходу, настрашившись зросту сили „соціялістичних держав". Західні репрезентанти на тому прийнятті вислухали мовчки до кінця промови Хрущова і потім короткої відповіді голови польської делеґації Владислава Гомулки, після чого гремільно вийшли зі залі. Першими, що започаткували демонстраційну сецесію, були амбасадори Франції, Англії і ЗДА (Чарлз Болен), а за ними один за другим вийшли амбасадори Голляндії, Канади, Данії, Ісляндії, Норвеґії, Бельгії, Туреччини, Греції і Італії. Вийшов теж і посол Ізраїлю. Амбасадора Західньої Німеччини не було, бо Зах. Німеччина не має дипломатичних взаємин з Польщею. Декан дипломатичного корпусу в Москві, шведський амбасадор Рольф Зольман запротестував перед совєтським урядом проти образливого тону і змісту промови Хрущова. М. ін. Хрущов у своїй промові скидав на „інтриги західніх імперіялістів" вину за повстання „мадярських реакціонерів". Наступного дня, на прийнятті в польському посольстві Хрущов, підпивши, зробив нову авантюру. Він виголосив таку нову промову, що ті названі закордонні дипломати вийшли з кімнати; щоб підкреслити, що їх сецесія не стосується польських господарів, тільки совєтського комуністичного ватажка, який не вміє пристойно поводитись, закордонні дипломати перейшли до дальших кімнат, де не чути було викрикування Хрущова. Трохи згодом Хрущов перепрошував польського посла за таку свою промову, але додав: „Як вам не подобаються, то не запрошуйте мене".

СССР перевів новий експериментальний вибух ядрової бомби

Москва. — У коротенькому офіційному повідомленні з останньої суботи СССР розкрив, що 17 листопада ц. р. переведено „досвід з ядрової зброєю на великій висоті" і що „досвід був успішний". У коментарях західної преси звертають увагу, що акуратно тоді, коли Москва пропонує нові „роззброєння", вона повідомляє про нові експерименти з ядровою зброєю, при чому робить це з традиційною засекреченістю місця і характеру тих експериментів. Цим разом Москва повідомила сама вже про цей вибух, не чекаючи, поки зробить це Америка. Гадають, що це не відірваний один експериментальний вибух, а один з цілої нової серії. Большевики переводять такі експерименти в своїх середньо-азійських посілостях.

ЗДА ще раз перестерегли СССР щодо „добровольців"

Об'єднані Нації. — Покликавшись на заяву през. Айзенгавера, діючий заступник державного секретаря Герберт Гувер мол. перестеріг Совєтський Союз, що коли б Москва захотіла вислати на Середній Схід своїх „добровольців", то „Об'єднані Нації були б зобов'язані вжити відповідних заходів. Президент Айзенгавер заповів, що З'єднані Держави цілком підтримали б таку акцію". Гувер не пояснив ближче як малаб виглядати „відповідна акція" Об'єднаних Націй, але підкреслив, що поява совєтських „добровольців" на Середньому Сході суперечила б резолюції, що її прийняли 64 держави на надзвичайній сесії ОН. Герберт Гувер склав свою заяву в промові, яку виголосив минулої п'ятниці на Генеральній Асамблеї ОН, започаткувавши нею генеральну дебату. На вступі він чуже гостро виступив проти поведення СССР на Мадярщині. Стверди́вши, що Совєти не забрали ще своїх військ з Мадярщини і не пропустили на обсерваторів від ОН, Гувер заявив: „Тепер чуємо знову тривожливі вістки про варварську масову депортацію мадярів. Не можемо залишитись мовчазними, коли мадярські чоловіки, жінки і діти є насильно вивожені за те, що вони відважились виявити свої патріотичні почування, ворожі до совєтських поневолювачів." Гувер запевнив, що делеґація ЗДА в ОН підтримує кожний внесок на припинення денного порядку ОН негайно дебатою над ситуацією на Мадярщині. Зрештою, Гувер запевнив Генеральну Асамблею про повну підтримку ОН збоку ЗДА, привітав нових членів ОН, запропонував поширити склад Ради Безпеки й інших комісій ОН та висловився за якнайшвидшим прийняттям Японії в склад Об'єднаних Націй.

В СВІТІ

● Якуб Берман, недавній голова польської політичної поліції, званої „службою безпеки", і все ще член Центрального Комітету польської комуністичної партії, знаходиться під вогнем критики своїх співпартійців. Вони вимагають, щоб Берман був арештований і поставлений під суд за всі злочини, доконані політичною поліцією під його проводом. Як тепер виявлено, в польських в'язницях стосовано тортури, внаслідок яких багато в'язнів збожеволіли.

● 23 держав заявили про свою готовність прийняти 63,000 мадярських утікачів. Французький уряд призначив найбільшу недолю на збирання пожертв для Мадярщини. В Англії довершено збірка на суму $10 мільйонів. Чернил особисто підписав чек на $2,800, а багато жінок вкладали до збіркових скриньок свої шлюбні обручки. Доцільно Червоного Хреста в усіх країнах повні приславних пожертв.

● В Англії поглибляється розкол серед комуністів. Ще три чільних комуністи зреклися високих становищ у робітничих спілках і оприлюднили заяви протесту проти поведінки Москви на Мадярщині.

● На судовій розправі проти д-ра Отта Йона, колишнього шефа західньо - німецької служби безпеки, виявлено, що у зв'язку з його втечею 20-го липня 1954 року із західного Берліну та появою у Східній Німеччині на службі комуністичної пропаганди, відібрав собі життя американський капітан німецького роду. Вольфганг Е. Геффер, що був приятелем Йона і не міг пережити його зради. Пон твердить, що на Схід перевезли його в непритомному стані, затруївши наркотиками.

● Шведський уряд вніс закон про заборону всякого руху приватних авт у вільних від праці днях і про зменшення на 50% приділу газоліни для промислових закладів і домашнього вжитку на найближчих 10 днів. Це — наслідок припинення дозу нафти з Середнього Сходу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МІЖНАРОДНА ПОЛІЦІЯ

З кінцем минулого тижня швайцарські пасажирські літаки почали доставляти до збірного пункту на єгипетську землю щокілька годин по кількадесят старшин і вояків нової, небувалої до цього часу в такому вигляді і з такою місією, військової формації. Це популярно звана „міжнародна поліція" з офіційною назвою United Nations Emergency Force, UNEF, себто, за найбільш зближеною українською назвою — „Збройне Поготівля Об'єднаних Націй".

У всесвітній історії є безліч прикладів спільного походу різнонаціональних військ. Згадати б тільки хрестоносні походи західніх держав, 30-річну війну, битву на горі Каленберґ під Віднем, де розбилась турецька сила, чи наполеонівські війни. Але все це були міждержавні коаліції, творені для боротьби проти спільного ворога. Деяким прецедентом теперішньої „міжнародної поліції" були „збройні сили Об'єднаних Націй", покликані до життя у вислiді резолюції Ради Безпеки ОН з 25 червня 1950 р., яка закликала членів ОН протиставитись збройній агресії північно-корейських комуністів проти Південної Кореї. Але всю війну в Кореї фактично вели З'єдинені Держави, з мінімальною участю „символічних" інших з'єднань під фірмою Об'єднаних Націй.

У даному випадку річ зовсім інша. 5-го листопада ц. р. Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй на своєму надзвичайному засіданні, на пропозицію Канади, Норвегії і Колюмбії, рішила 57 голосами при 18 голосах, що стримались, покликати до життя „міжнародну поліцію", а названі три держави негайно заявили про свою готовість дати до тієї „поліції" контингенти своїх військ. На тому ж засіданні призначено командантом того війська Об'єднаних Націй — канадійського генерала Бирнса, що був перед тим головою Перемирчої комісії ОН в обширі колишньої Палестини.

Невідомо ще, яка буде дальша доля ЮНЕФ і як виявиться практично роля тієї військової формації у політичній ситуації на Середньому Сході. Покищо можна говорити тільки з признанням про далекосяжний політичний розум канадійського міністра зовнішніх справ Лестера Пірсона, який, ініціюючи „міжнародну поліцію" і схоплюючи свою ідею в конкретну резолюцію, надзвичайно скріпив авторитет Об'єднаних Націй і поважно зашахував всіх, хто хоче продовжувати на Середньому Сході власну політичну гру, не рахуючись з інтересами світового миру. В першу чергу зашаховано цим Совєтський Союз, який послідовно нацьковував Єгипет та інші арабські країни проти Ізраїлю і проти Заходу, а в ізраїльському наступі та в англо-французькій збройній інтервенції побачив знамениту нагоду для дальшого активного встрявання у тамошні справи, включно із висланням туди своїх „добровільців". Большевики негайно зорієнтувались, що „міжнародна поліція" може перешкодити їм у їхніх плянах. І тому делеґат СССР утримався від голосування. Не голосували за неї і всі ті азійські та африканські держави, які бояться, що поява міжнародного війська ОН на Середньому Сході допоможе Заходові в його зусиллях привести до підписання миру між Ізраїлем та арабськими сусідами, миру, якого політика Нассера собі не бажає. Злякався також Ізраїль, що поява міжнародної поліції на Синайському півострові може позбавити його користей, здобутих в недавній воєнній виправі.

Але саме тому, що концепція „міжнародної поліції" заскочила як Москву, так і Єгипет та Ізраїль, є вона концепцією творчою і здоровою. З'єдинені Держави, признавши, що в цій „міжнародній поліції" не повинні брати участи великодержави (таким чином виелімінувано звідтіль як Англію і Францію, так і СССР), допомогли в організаційному ділі. Впродовж годин осягнено активну співпрацю нотірйно невтральної Швайцарії, яка дала свої пасажирські літаки, отримано від Італії порт біля Неаполю і бараки для збірного пункту, поведено переговори з Єгиптом, Англією, Францією і Ізраїлем щодо деталів розміщення цього міжнародного війська на Середньому Сході і його завдань.

Ці деталі ще досі остаточно не устійнено. Але, щоб спаралізувати плян Москви перекинути на Середній Схід своїх „добровільців", генеральний секретар ОН Гаммершилд приспішив перекинення бодай символічних частин ЮНЕФ до Єгипту. Очевидно, що ані кількадесят, ані навіть всі 6.000 військовиків, що їх має нараховувати ціла „міжнародна поліція", з суто військового погляду не є поважною силою, тим паче, що вона не має ані важкої зброї, ані летунства. Але вона має величезну моральну вартість, як вияв волі 57-х держав, між ними й З'єдинених Держав Америки. І вона може стати дійсно інструментом тривкого миру, коли вдасться Лестерові Пірсонові його наступна ініціятива — негайно повести наради над позитивною, конкретною розв'язкою проблем Суезького каналу і ізраїльсько-арабських взаємин. З цього погляду „міжнародна поліція" може стати чинником історичного значення, як символ міжнародного порядку.

ЦЕ ТІЛЬКИ ПОЧАТОК...

Не зважаючи на те, що минуло майже два тижні з часу, коли Совєти започаткували свою збройну інтервенцію на Мадярщині, як і на те, що вони кинули величезну поліційну і мілітарну силу для ліквідації повстання, так і не вдалося Москві остаточно зламати революційного спротиву мадярського народу. Кинувши сотки тисяч вояків на Мадярщину, поставивши свої залоги майже в кожному мадярському місті, Совєти змогли тільки з великим зусиллям зліквідувати на протязі десяти днів збройні виступи мадярів, але, виконавши це завдання, стали перед ще важчим — перед ліквідацією мадярського пасивного спротиву, який охоплює чимраз ширші кола, особливо робітництва і який із здушенням збройних виступів ще більше посилюється. У судорожній боротьбі за втримання свого режиму й окупації на Мадярщині, Хрущови і Жукови вхопилися осуджуваного недавно ними самими, такого „успішного" народовбивчого сталінського засобу, як масова депортація мадярської молоді в Сибір.

У зв'язку з дальшою, хоч і як нерівною, боротьбою Мадярщини з московсько-совєтським велетнем і з згаданими вище подіями, варто зарєструвати й деякі виступи, що стосуються посередньо, а то й безпосередньо ситуації і боротьби українського народу під Совєтами.

Незакінчену ще, далекосяглу ролю мадярської революції з'ясував дуже цікаво у своєму виступі на сторінках американського журналу „Ню Лідер" Мілован Джілас, один з донедавніх провідних юґославських комуністів, колишній віце-президент Юґославії, заступник Тіта. Він заявив у цій статті, що „мадярська революція проклала шлях, яким скорше чи пізніше мусять піти інші комуністичні країни", і що „вона завдала комунізмові рану, якої вже не можна загоїти". Останні події на Сході Европи називає Джілас „кризою совєтського імперіялізму". На думку Джіласа, „мадярська революція зробила величезний скок у напрямку розв'язання проблеми свободи в комунізмі і в процесі заміни комуністичної системи новою соціяльною системою". З цього погляду вона є явищем не менше важливим, як Велика французька революція чи революція в Росії 1917 року. Джілас переконаний, що події в Польщі і на Мадярщині — це тільки початок величезного революційного руху на Сході Европи, не тільки в сателітних, але й в країнах Совєтського Союзу.

Другий виступ, що його варто відмітити у зв'язку із мадярським повстанням і в зв'язку з міркуваннями Джіласа, це зізнання одного з прибулих до ЗДА молодих провідників мадярського повстання, складені в американській сенатській підкомісії внутрішньої безпеки. Виступаючи під псевдонімом і з маскою на обличчі, цей молодий повстанець підтвердив ревеляційні інформації вашинґтонського кореспондента часопису „Ню Йорк Пост", Роберта С. Аллена, про участь вояків совєтської окупаційної армії в мадярському повстанні і про їх підтримку, виявлену мадярським повстанцям у передаванні зброї, амуніції і танків. Зізнаючи в сенатській підкомісії, мадярський повстанський провідник стверджував, що багато совєтських вояків відмовлялося ставати до бою з повстанцями, були випадки, коли совєтські офіцери передавали повстанцям танки і навіть траплялося, що совєтські вояки стріляли на своїх товаришів, коли вони пробували виступити збройно проти повстанців. Мадярський повстанець підтвердив, що це змінилося аж тоді, коли Совєти підвели нові, надійніші війська, включно з двома монгольськими дивізіями, які стероризували симпатиків мадярських повстанців у совєтській армії. „Совєтські війська, які були на Мадярщині в перших днях революції, — зізнавав він, — стали на сторону повстанців і підтримали їх". Совєтські вояки зверталися навіть до уряду Надя з проханням дати їм право азилю, як політичним втікачам.

Вкінці треба згадати, що повідомлення про започаткування Совєтами велетенської акції, заплянованої і переводжуваної для остаточної ліквідації мадярського збройного і пасивного спротиву, викликало величезний відгомін в усьому світі, який цю акцію зрозумів цілком логічно, як поворот до сталінських метод народовбивства, такого, як його здійснено в Совєтах ще за життя Сталіна у відношенні до надволзьких німців, кримських татар, чеченців, калмиків, інґушів та інших народів Совєтського Союзу. Депортування мадярської молоді і робітників з Мадярщини до Совєтського Союзу пригадало Заходові заяву Хрущова з його секретної промови під час 20-го з'їзду комуністичної партії в Москві, що Сталін хотів був депортувати українців, але не міг цього зробити, бо їх є забагато. Ця заява Хрущова тільки підкреслює загрозу, перед якою опинився мадярський народ, що його нараховують не цілих десять мільйонів і що його — при всій своїй досвідчености в цих справах — Москва може зліквідувати дорешти з допомогою депортації на протязі кількох місяців, ліквідуючи цим водночас одно із джерел антисовєтського спротиву на Сході Европи. Останні події показують, що Совєти справді таки плянують це перевести, але водночас підтверджують думку, що такий десператський крок був би ще одним кроком до загибелі большевизму.

ТИША

Я так давно не чув,
як перепел вночі
Запідпідьомкає,
як в лузі деркачі
Охриплим голосом
задеркотять жагуче.
Ти — вперше чуєш це,
маленький мій онуче,
Що довго так не спиш,
дивуючи з життя.
Люби його, люби,
як я любив, дитя,
Як знову я ладен —
і можу ще любити!
Перед тобою світ —
великий том розкритий,
І перші букви в нім
тобі лише дались...
Що ж! Ті, що я не знав,
спізнаєш ти колись!

М. РИЛЬСЬКИЙ!

Роман Смаль-Стоцький

ВСЕАМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ДЛЯ БОРОТЬБИ ПРОТИ КОМУНІЗМУ

Два дні, 9-го і 10-го листопада, відбувалась 7-ма Всеамериканська Конференція для боротьби проти комунізму в Омага, Небраска. Ця Конференція, що видає свою публікацію Freedom's Facts, створена вісім років тому і об'єднує у спільному фронті проти комунізму коло 60 всеамериканських організацій, між ними такі могутні своїми впливами й числом членів, як: Американський Леґіон, Американські Ветерани, Католицькі Ветерани Закордонних Воєн, Американські Матері Золотої Зірки, Американська Медична Асоціяція, Федерація Жіночих Клюбів та інші, чи такі голові організації, як: Торговельна Палата ЗДА, Фільмова Асоціяція Америки, Крайова Виховна Асоціяція та багато-багато інших. Всі вони разом репрезентують коло 20 мільйонів членства в цьому спільному фронті, що є також полем дійсної братньої співпраці поміж католицькими священиками, протестантськими пасторами та рабінами для оборони проти московського атеїзму. На жаль, наші діячі мало поінформовані про те, до яких важливих центрів американської публічної опінії УККА вже належить, тому подаю ці дані.

Членство УККА в цій Всеамериканській Конференції не припало УККА так собі „задурно". Тому треба нашій громаді, що цікавиться нашою визвольною боротьбою пригадати, що делеґації УККА на конференції 1951 в Мілвокі, до якої і автор цієї статті належав, прийшлося в гарячих дебатах вибороти для УККА вступ і участь. „Приватні американські кола" привели були на цю конференцію шість наших „хохлів-федералістів - східняків" разом з масою друкованої „пропаґанди" і старалися замотеличити Конференцію, що, мовляв, єдине спасіння для Америки — підтримувати „єдину-неділиму"! Тому прийняття УККА в члени Конференції було дійсним переломом в американських настроях щодо України.

З етнічних груп Америки, крім жидів, що від самого початку належать до Конференції, тепер належать вже й мадяри, хорвати, латиші та греки. По минулорічній Конференції в Шикаґо, по знаменитій доповіді М. Прокопа на пленумі, УККА осягнув новий успіх: його представник п. Іван Дужанський був вибраний до Екзекутиви Конференції.

На Конференцію до Омаги УККА визначив делеґацію під проводом п. І. Дужанського, як члена екзекутиви, що складалась з інж. І. Богачевського й проф. Романа Смаль-Стоцького. Делеґація зорганізувала свою працю ось так: п. І. Дужанський — акція в екзекутиві, п. І. Богачевський — акція поміж членами конференції, п. Р. Смаль-Стоцький — промовець делеґації на пленумах; для зв'язку з місцевою пресою кооптовано п. Мирослава Кальбу, а для зв'язку з нашою місцевою громадою — п. голову Володимира Столярського й п. секретаря Дмитра Війтика.

В п'ятницю, о 10-ій годині ранку, відкрив Конференцію суддя Р. Ганзен, з Мілвокі, а ідеологічну промову виголосив д-р Д. Полінґ з Филаделфії, чолова постать баптистсько-протестантської частини Америки. Таврувчи нові криваві дії московських комуністів як „мордування", д-р Полінґ жадав проти Москви відповідних санкцій, проголошення економічного бойкоту, відкликання признання совєтської влади та зірвання з Москвою дипломатичних зносин, і закликав віце-президента Світової Ради Церков, що двократно дістав сталінську нагороду „миру", кинути свої медалі в лице кремлівських вождів.

Промовець української делеґації мав нагоду кількакратно інформувати д-ра Полінґа про переслідування Православної та Католицької Українських Церков московськими комуністами при допомозі так званої Церкви московського патріярха, і наприкінці конференції д-р Полінґ ще більше загострив свою акцію. Якщо Об'єднані Нації не зуміють оборонити нещасні, окуповані Москвою нації, то він запропонував жадати виступу Америки з Об'єднаних Націй і викинення цієї організації з американської землі.

О 12-ій годині в Торговельній Палаті відбувся спільний обід делеґатів, під час якого наші представники мали змогу в особистих розмовах інформувати американців про наші справи та нав'язати дружні зв'язки із жидами й хорватами.

На порядку дня першого пленуму о 2-ій год. по обіді відчитано дві важливі доповіді. Першу відчитав рабін М. Керцер з Ню Йорку, що влітi об'їхав СССР, на тему: „Чи існує релігійна толеранція в Совєтах?" Він дав дуже песимістичне звідомлення із своєї подорожі. Комуністи, сказав він, певні, що війну з релігією вони вже виграли, а тому Москва й дозволила американським релігійним делеґаціям відвідати большевію. На 2.5 мільйона жидів, що ще живуть під совєтською владою, є тільки 30 рабінів, всі старші за 70 років. Як вони вимруть, то завмре в Совєтському Союзі жидівська віра. Також і щодо християнства був він дуже песимістичний. По церквах у Ленінґраді й Москві бачив він тільки стару ґенерацію.

Промовець української делеґації заявив, з повним співчуттям до жидів під большевиками, що, на жаль, песимізм рабіна Керцера щодо жидівської віри може є оправданий. Проте, щодо християнських Церков його песимізм не оправданий — і подав цілий ряд фактів із совєтської преси, які вказують на те, що християнська віра живе. В особистій розмові я мав ще нагоду дістати від рабіна Керцера цікаві інформації про Київ та Україну, що справила на нього корисніше враження, ніж понура північ.

(Закінчення на стор. 4-тій)

Дмитро Бучинський

„А ВОНИ ДО МЕТИ ДІЙДУТЬ!"

(До 35-річчя безсмертя чину Базару)

Еспанський письменник і знаменитий критик Марселіно Менендез і Пеляйо у своєму творі „Два слова у століття Вальмеса" пишуть: „Де не зберігають з пієтизмом спадщини минулого, не дивлячись чи вона вбога, чи багата, чи велика, чи мала — там не можна очікувати народження ані оригінальної думки, ані великої панівної ідеї. Якийсь молодий-новонароджений нарід може все імпровізувати, за винятком інтелектуальної культури. Знову ж, ніякий старий нарід не може впасти так низько, щоб заперечити його культуру, щоб вимазати з його пам'яти найшляхетнішу частину його життя, щоб впав він у друге своє дитинство, яке є дуже подібне до старечої немочі".

До цих величних слів Менендеза і Пелюйо можна б додати нам: доки ми, як нарід будемо спроможні на великі жертви, доки наш всенародний організм даватиме зі себе велику жертву крови для загального добра, то до того часу перед нами завжди стелитиметься шлях великого майбутнього, дармащо всенародним щастям не мусимо радіти ми, але радітимуть наші прийдешні покоління, чи як говорить наш великий Франко: „та щастя прийде по наших аж кістках!"

Ціла наша історія доказує нам, що навіть наші далекі предки не думали тільки про себе тоді, коли „за землю Руську й за княжу славу", яка рівночасно була честю цілого народу, не тільки боронили своїх власних вогнищ, а йшли далекими походами до верхів Кавказу і Бескидів, прибивали свої щити на брамах Царгороду і здобували твердині на берегах Дунаю. Шляхами княжих полків, „за християнську віру й Матку-Україну", довгі сторіччя ішли козацькі полки. А всі вони твердо вірили у свої власні сили, в жертву своєї крови і в майбутнє свого народу.

Найтрагічніший час в нашій історії — це час мертвого спокою, в якому наша рука не мала сили підняти меча справедливости, наш національний організм не був спроможний віддати, у власній обороні, ні краплини крови. Ми, по-рабськи, віддавали своє життя за життєві інтереси окупантів, платили кровну данину, за це, що нам з ласки дозволяли „чухати чуби".

Не може бути ніякого сумніву, навіть не дивлячись на факт, що Визвольні Змагання 1917-1921 років ми програли, що це найсвітліша сторінка в нашій новітній історії. А найсвітліша вона цим, що нарід відчув не тільки смак, а незгасиму спрагу волі.

Визвольні Змагання 1917-1921 років ми програли, але не тому, що в нас не було достаточно фізичної сили, що в нас не було подостатком зброї, що нам ніхто не хотів допомогти, що ми були знесилені на чужих фронтах і забагато мали ворогів. Все в нас було, а втратили ми всі можливості нерозважними переговорами, якими вороги, яких не зменшилось і до нинішнього дня, приспали нашу чуйність і ганебно обікрали нас не тільки зі зброї, а з нашого національного сумління, роздробили наші духові сили, а фізичні поділили між себе.

Ясне, що закінчення Визвольних Змагань в'язницями, таборами смерти, судами й розстрілами переможених борців не могли впливати морально на загал українського невільника, не подавали йому ніякої надії, вбивали всяку віру, що він колинебудь заживе вільним життям. І, щоб не вбити надії і віри в народі треба було безсмертних і героїчних чинів одиниць, треба було дати найбільші приклади жертви. Треба було доказати, що кожен ворог, найзухваліший і найбрутальніший, є безсильний у відношенні до героїчної непокори, погорди до смерти і святої ненависти до ярма.

Благородною трансфузією крови в наш спільний національний організм була кров учасників Другого Зимового Походу, осінню 1921 року, а зокрема жертви крови 359 козаків, розстріляних на полях Базару.

Олег Ольжич-Кандиба написав заповітні, величні слова: „Мусимо не тільки знищити большевизм, як форму московського імперіялізму, але й не допустити до того, щоб його, духовість стала власністю та способом думання якоїнебудь української політичної партії!"

Учасники Другого Зимового Походу в 1921 році були надто свідомі, що вони своєю чисельністю і мізерним узброєнням московського окупанта фізично не переможуть, але рівночасно вони були ще більш свідомі, що ворог не зломить їх духово; їх лицарське й національне сумління наказувало їм помірятися з Москвою й тим показати непокірність України московським тиранам не тільки зовнішньому світові, а головніша мета їх була: вказати своєму народові тяжкий, але прямий шлях до волі, загострити його національну чуйність і зробити українську духовість відпорною на всяку московську пропаґанду, а зокрема на пропаґанду, яка мала знеславити пам'ять святих борців Визвольних Змагань, а самі Змагання зробити не всенародною боротьбою проти московського загарбництва, а чужосторонньою авантюрою.

Закінченням цього походу є величня картина на полях Базару.

Москва всякими способами намагалася зробити її абсурдально трагічною.

Безпритомних і поранених полонених ведуть, дійсно Голгофським шляхом, до містечка Базару. Замикають їх в спрофанованій холодній церкві. Цілу ніч знущаються над козацькою душею, обіцюючи помилування за сплюгавлення своїх лицарських сумління і чести. Ранком 21 листопада 1921 року, останніх недомордованих 359 учасників Другого Зимового Походу випроваджують на поля, де вже приготовані братські могили. Козацьке тіло дрижить від ран, побоїв і морозного холоду, але дух сильний — непереможний.

Промовляють агітатори, обіцяють помилування, щоб тільки засуджені, у присутності селян, яких большевики зігнали з околиць, — покаялися, просили пощади й прощення. Брутальність агітації переплітана солодкими й приманливими словами надії і пощади. Але ряди 359 козаків мовчать.

Козак Щербак робить крок вперед, стає на краю могили, зводить вгору руку й відповідає Москві: „Ми знаємо, що нас чекає, і ми не боїмося смерти, але до вас служити не підемо. Коли ви нас поб'єте, — знайте, що за нас помститься весь український народ!"

З 358 грудей, аж до небесних висот, покотилося громом: „Слава Україні!" і з 359 грудей полинув останній салют Україні: „Ще не вмерла Україна". Звуки людського голосу змішалися з московськими прокльонами, лайкою і гаркотанням скорострілів.

Це дійсна картина Базару. Вічний пам'ятник безприкладного героїзму української непоборної душі, вічний протест проти насильства і вічна пригадка про конечність боротьби з Москвою.

В. Гайдарівський

ЩЕ ОДНО КОХАННЯ

Повість

(27)

Ворошун водив Максима по кабінетах заводського начальства, знайомив старих керівників з молодим колеґою, були вони і в директора Курдюка. Він зустрів висуванця з ласкавою усмішкою і поставився так, ніби Максима вперше бачив.

— Багато гарного чув про вас, товаришу Копа, — мовив директор. — А тепер маю нагоду познайомитись з вами...

Максим приглядався до людей, прислухався до їхніх розмов і запідозрював їх у нещирості. Йому часом здавалося, ніби між ними є змова „набрати" його ще в більших розмірах, ніж це зробила з ним Катя.

Та в стані такому бути йому довго не довелося. Нова праця, хоч і нетяжка фізично, одначе клопітна, почала його всмоктувати, забирати весь його час і увагу. Маґазинер — людина партійна — одержав вказівки від своєї організації, як ставитись до свого заступника Копи, і ретельно вводив його в таємниці сховища всіх цінностей заводу. Максим повинен був вивчити, де і які матеріяли лежать, треба було запам'ятати сотні незнайомих, іноді чудних назов, знати, чию вимогу треба задовольнити, а кому треба відмовити або зменшити запотребовану кількість матеріялу. Він мусів стати господарем безлічі полиць і скринь, великих складів струменту, деталів машин, спирту, одягу, взуття, всього того, що потребує виробництво, мусів уміти дати вказівки своїм робітникам, куди і що покласти, віднести, перекласти, керувати ними доцільно й розумно.

У певні години робочого дня Максим сидів за бюрком, розглядав вимоги на матеріяли, що надходили з цехів, і надписував на них свої висновки. Йому не подобалося власне письмо, надто вже букви виходили великі і незграбні, розповзалися на папері, як жуки. Довелося вечорами вправлятися в писанні коротких, але виразних фраз: „Відпустити. Копа", „Нема в магазині. Копа", „Зменшити на десять пар. Копа" і таке інше, потрібне йому в щоденній службовій практиці.

Від перевантаження голови незвичними справами Максим стомлювався більше, ніж у кузні, але ця втома була іншою, вона додавала йому віри, що з ним таки не жартують, його цінують, і починав життьові вигоди, пошану й увагу до себе сприймати, як йому належні.

Частенько його запрошували на різні засідання, навіть обирали до президій або до комісій. Він сидів поруч з визначними громадськими і політичними персонами заводу, які розмовляли з ним, як рівні з рівним. Про колишнє його поводження в їдальні ніхто йому не нагадував, той випадок поблякнув, мов ліхтар при сонячному світлі. Лише Максим іноді задумувався над своїм недавнім минулим і радів, що все склалося саме так, як є, а не інакше. Навіть до Безпальченка у нього не знаходилось уже злосливости. Одначе, не утримувався скористати з нагоди трохи його вшпигнути. Безпальченко прийшов до маґазину вибрати для їдальні дещо з посуду. Маґазинера в конторі не було, і він змушений був звернутися до заступника, до Копи.

— Я маю дозвіл, Максиме Федоровичу, від директора взяти мені потрібний посуд. Прошу вас повести мене до маґазину.

— Посуд? Який посуд? Навіщо? — ніби не розуміючи, спитав Копа. — У нас нема ніякого хатнього посуду.

— Мені не для хатніх потреб, а для кухні заводської їдальні, — сухо пояснив Безпальченко.

— Для їдальні? Пробачте, а яке ви маєте до неї відношення?

Безпальченко спалахнув.

— Я завідувач їдальні, — твердо й різко відповів він.

— Так? А я вважав, що вас уже давно там нема, — підвівся Максим. — Це для мене приємна несподіванка. Прошу йти зі мною.

Він показував посуд з такою чемністю і уважністю, ніби справді був дуже радий, що Безпальченко ще й досі завідує їдальнею. Відпустив усе йому потрібне і попрощався, в душі радіючи зі своєї витівки. Але радість ця швидко перейшла в журливий роздум про свою самотність.

— „Чому це воно так? — міркував він, малюючи на столі хитромудрі візерунки. — На кого не подивишся — мають жінок. А я не маю. Треба женитися. Знайду гарну дівчину, таку, як Катя, а може ще й кращу, і одружуся. Обов'язково одружуся!"

Але своє рішення здійснити Максим не міг. Він уважно приглядався до багатьох дівчат, і хоч які вони були гарні, одначе ні одна з них йому до серця не припадала, бо й трохи не нагадувала втраченої Каті.

XIV

Накладена на Безпальченка партійна кара і поставлені в категоричній формі перед ним вимоги поліпшити працю їдальні спонукали його діяти швидко, рішуче і твердо. Погрози і нахваляння, на які він не скупився раніше і до яких підлеглі службовці звикли, мов до гудіння мух, почав здійснювати. На його домагання кількох працівників заарештовано і притягнено до суду, декого він вигнав, а тих, що лишилися, примусив тремтіти не тільки тоді, коли вони бачили свого суворого керівника, а навіть від самих думок, що можуть йому чимось недогодити.

Безпальченко довів, що керувати він уміє. І тим прикріше ставало йому за заплямовану доганою особисту партійну справу. Не можна ж якстій ганьбити чесне ім'я відданого члена партії і в той же час підносити його коштом якогось темного типа, авантюрника, якщо не казати вже про нього чогось більшого. Курдюк повівся негідно, він використав свій авторитет, щоб вплинути на бюрі для схвалення невірної, необ'єктивної постанови. Але що спонукало цього досвідченого старого вовка, Курдюка, внести таку дивовижну пропозицію? Особистих порахунків з Безпальченком він не мав, і випадковість теж неможлива. Одначе, Безпальченко нюхом чув, що тут щось приховується, криються причини, про які він мусить дізнатися хоч що хоч.

Василь Мудрий

НА ЖИДІВСЬКІ ТЕМИ

(5)

Як же воно було справді? Про це важко тут широко писати, але конечно бодай дещо вияснити і спростувати. По-перше, подане в праці Ошеровича число жертв завелике. Всіх убитих і ранених не було більше як півтори тисячі. При оглядинах усіх жертв погрому на жидівському кладовищі ствержено комісійно, що число звезених туди небіщиків не доходило тисячі. Тому, що всі шпиталі Проскурова були переповнені раненими вояками, всіх ранених жидів приміщено в будинку і залях проскурівського Українського Союзу Кооператив. Повітовий Союз кооператив відступив добровільно цілий свій будинок під шпиталь. У джерелах, якими користувався автор, ніде не було згадки про один вимовний факт у часі погрому. Проскурівська православна церква була положена біля торговиці, отже в околиці, де було найбільше жидівського населення. В церкві приготовлялись до Богослуження, коли нагло почулися страхітливі зойки людей, очевидно мордованих. Диякон тієї церкви Качоровський вибіг з церкви і коли побачив, що твориться, кинувся до вояків і почав їх благати, щоб не вбивали невинних людей. Коли це не помагало, він заступив своїми грудьми вхід до одного з жидівських домів. Але це не помогло, бо вояки вбили диякона Качоровського, свідомого українця, і через його трупа пішли до середини. Це ствердили свідки. По-друге, інформації про М. Тарановича, подані автором, невірні тому, що М. Таранович ніколи не був членом проскурівської управи. Навпаки, він займав офіційне становище повітового комісара (пристава). В тому характері він прямим полученням з Кам'янцем Подільським подав губерніяльному к о м і с а р еві Степурі інформацію про ті страхіття, що діялись у місті і заявив, що на знак протесту проти цього складає свій уряд. До військової влади звертався телеграфічно командант міста і ця влада дала негайно наказ відкликати частину Семесенка з міста.

На другий день скликано нараду міської ради, на якій був Семесенко. Там мав місце гострий виступ Верколи та інших проти Семесенка. Цей наказав повести проти всіх слідство за зневагу армії, але вже його не вспів докінчити, бо його арештували військові частини з корпусу полк. Е. Коновальця. Поява його Січових Стрільців в місті внесла заспокоєння і забезпечила порядок.

Похвальним для автора в цьому описі те, що він шукав правди, що він не обвинувачує за цей погром ні українських тодішніх діячів ні українського народу, як це вже вгорі сказано. Але він не одинокий, що так справу поставив.

Покійний великий жидівський діяч Жаботинський на цю тему писав. „Фактом є, що ні Петлюра, ні Винниченко, ані видатні члени уряду не були погромниками. Я виріс з ними, я вів з ними разом боротьбу проти антисемітизму; ніколи не вдасться переконати жадного сіоніста південної Росії, ані мене, що люди цього типу могли б бути кваліфіковані, як антисеміти." (Диви: Affaire Petlura - Schwarzbard, par Elie Dobrovski).

Видатний жидівський діяч, покійний й вже тепер, А. Марголін писав таке: „У всякому разі треба бути обережним з узагальненнями. Подібно до того, як ми жиди справедливо відкидаємо від себе відповідальність за всі діяння комісарів - жидів, які брали участь у роботі большевицьких „чрезвичайок", так само й український народ має повне право відмежуватись від своїх покидьків, що опоганили себе погромними злочинами. І коли ми говоримо: „всі українці погромщики", то таким чином утотожнюємо себе з тими, які твердять, що „всі жиди большевики". (Диви: А. Марголін: „Украина и политика Антанты". Берлін, 1921).

Погроми переводили на Україні масово російські денікінські та врангелівські війська, переводили їх і большевики. На те є багато оголошених документальних, призбираних та оприлюднених жидівськими авторами.

А до якої категорії „гуманних" актів большевицьких урядів треба зарахувати поселювання жидів, саме цих найбідніших, маломістечкових, на рільничі оселі на українському чорноморі та в Криму. Всі ті оселі, оплачувані американськими жидівськими організаціями, були загибіллю для десятків тисяч жидів. Тому й уся та большевицька акція ганебно провалилася. Не краще було зі спробою масового переселювання жидів на далекий схід до рільничих осель у Біробіджані. На диво — про це мовчиться. Про це не говорять. А це було масове нищення нездатних до колонізаторських завдань жидів. Щойно останніми часами можна зустріти де-не-де голоси про антисемітизм большевиків. Це не є докором на нічию адресу. Це тільки ствердження фактів.

(Кінець).

В. Вишиваний

В ТРИДЦЯТИЛІТТЯ Т-ВА „ДНІСТЕР"

Українське Допомогове Т-во „Дністер", 361 Відділ УНС постало тому 30 літ. З двох менших організацій: „Вільних Козаків міста Львова" і Т-ва „Вільність в Америці". В 1935 р. присднaлася до Т-ва „Дністер" ще третя Організація „Жеребецька Любов". Основники Т-ва „Дністер" поставили собі за ціль зорганізувати одно велике Товариство. Тому 30 літ організатори Т-ва „Дністер" були переконані, що лише великий гурт людей, тобто велика організація зможе успішно працювати та досягти наміченої мети. Т-во „Дністер", зростаючи в силу, перебрало на себе провід в українських справах на терені Ню Йорку. Т-во „Дністер" сповняло тоді ролю теперішнього „Комітету Об'єднаних Організацій" на місто Ню Йорк, Йому довелося вести допомогову, громадсько - культурну та національну роботу, як також вести допомогову акцію для рідного краю. Для тієї цілі Управа Товариства скликає збори членів, уряджує збірки, влаштовує імпрези та мітінги, а зібрані гроші пересилає до рідного краю: „Просвіті", „Рідній колі" та іншим національно - культурним установам. Організаторам не раз доводилося ставати в обороні нашого поневоленого народу, бо само слово українець було ще донедавна для наших сусідів червоною плахтою. Піонери - основники Т-ва „Дністер", як Ілля Гузар, Михайло Никифорчин (сьогодні вже не живе), Михайло Воднар, Максим Савицький та багато інших не щадили ні труду, ні гроша, а віддалися всеціло громадській праці. Вони створили організацію, яка записала себе золотими буквами в історії українського Ню Йорку і добре прислужилися загально - українській справі. За цю безкорисну працю члени Т-ва „Дністер" признали своїми почесними членами п. Ілллю Гузара і Михайла Никифорчина. Не менше признання, честь і подяка належиться таким працівникам Т-ва „Дністер", як панове: Василь Лазута, П. Гаврис, А. Свитак, І. Юськевич, П. Чарнецький, Д. Костишин, Д. Рокіцький, Т. Качмар, І. Кур і багато інших, що не жаліли свого часу і праці як для добра свого Товариства, так і для матірної організації Українського Народного Союзу. Започатковане діло вище згаданих піонерів не пропало, заступили їх у товариській роботі при кінці тридцятих років біжучого століття такі неструджені громадяни, як п. Петро Кучма, Іван Галичин, Мартин Малетич, Степан Ковальчук, Микола Левкович, Микола Василишин, Степан Левко, Володимир Хоміцький, Юрій Лібович та інші, які добилися високих осягів у праці Т-ва „Дністер".

По закінченні другої світової війни Т-во „Дністер" повело інтенсивну акцію допомоги українським утікачам від червоного большевизму, що опинилися головно в таборах у Німеччині та Австрії. В 1945 р. Т-во „Дністер" видало було своїм коштом „бюлетин" для збірки фондів, одягу, харчів, взуття, тощо, для рятування наших рідних від загибелі, а члени Т-ва „Дністер" спровадили до Америки сотки родин переселенців.

Треба згадати, що з приїздом нової іміграції членство Т-ва „Дністер" збільшилося лише протягом трьох перших літ (це є від 1948—51) на 600 членів і поволі і тепер нова іміграція збільшає ряди Товариства, а деякі з нової іміграції, як проф. Михайло Лисогір, проф. Володимир Барагура, мгр. Іван Винник, Іван Пригода, Микола Данилик та інші включилися у працю Т-ва та чесно її виконують. Б а г а т о є ще й таких, що не включилися до нашої С о ю з о в о ї р о д и н и, але Товариство „Дністер" держить для них широко відкриті двері.

Сьогодні в тридцяту річницю Товариство може похвалитися гарно урядженою домівкою, великою бібліотекою та понад 1,800 членами. Це треба завдячити в першій мірі інтензивній та безкорисній праці членів та урядників, які не щадять ні труду, ні гроша для добра Т-ва, тому Товариство „Дністер" росте в силу та здобуває признання і популярність серед широких кругів українського громадянства.

У 30 Роковини „Дністер" влаштовує бенкет дня 24-го листопада 1956 в залях готелю Governor Clinton.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Вашингтон. Д. К.

Четверта Товариська Зустріч Филаделфійського Відділу Об'єднання Американсько - Українських Ветеринарних Лікарів.

Филаделфійський Відділ невеликого, але активного професійного Об'єднання Американсько-Українських Ветеринарних Лікарів відбув свою четверту товариську зустріч в суботу, 27-го жовтня 1956 в залях готелю Вілярд у Вашингтоні.

Першу частину зустрічі створило засідання учасників. Його відкрив голова Відділу д-р Е. Гіль: він просив присутніх вшанувати пам'ять тих українських вет. лікарів, яких немає вже в живих, а зокрема тих, які віддали життя за долю батьківщини, на чолі з лікарем вет., Евгеном Лужецьким, б. головою Т-ва „Ватра" у Львові, який працював як лікар в рядах УПА і згинув в її рядах в 1947 році. Д-р З. Юрчинський вітав від організаційного комітету всіх колеґ та гостей.

Основною точкою засідання був реферат д-ра Я. Гелети про „Везикулярні недуги домашніх тварин" з показом фільму. Д-р Гелета працює над дослідами боротьби з цими недугами в держ. дослідчому інституті в Белтсвіл б. Вашингтону, і свій дослід він використав для цього дуже цікавого реферату.

Другу частину зустрічі заповнила спільна трапеза. Д-р Р. Кічоровський представив колеґам присутніх гостей, на яких чолі був почесний член Об'єднання о. проф. Іван Чинченко, кол. директор Вет. Інституту у Львові, тепер професор патології і священик. З черги д-р Е. Гіль представив взаємно всіх присутніх колеґ та їх дружини, що з ними прибули, а опісля дав перегляд завдань і праці Об'єднання. Організація ця є в основі всесвітня і нараховує коло 140 членів, а Филаделфійський Відділ має 41 члена. Товариство має за ціль не тільки об'єднати професійно вет. лікарів; воно теж дає професійну поміч колеґам, напр. висднало в Мін. Рільництва та в Амер. Союзі Вет. Лікарів визнання високих шкіл, в яких училися наші вет. лікарі; воно теж веде товариську опіку та поміч і на цю ціль видало вже коло двох тисяч долярів; воно дбає теж про товариське співжиття членів, і власне ця четверта Зустріч була цього виявом. Вкінці Об'єднання видає свій професійний журнал — єдиний тепер у світі українською мовою, бо в Сов. Союзі такого немає. Досі видано разом 850 сторінок цього журналу.

Від гостей промовляли під час вечері о. проф. Чинченко, д-р О. Антонович, голова Об'єднання Українців Вашингтону, д-р Ю. Старосольський, і д-р Т. Залуцький, проф. на відділі фармації тут. Університету Говарда, а від учасників ще д-ри Цегельський, Куйдич і Корецький.

Після вечері зустріч продовжалася в виді товариського вечора з танками і протягнулася поза год. 2 ранку. Зустріч пройшла в дуже милій товариській атмосфері і була черговим успіхом Филаделфійського Відділу Об'єднання і його активного виділу. Участь узяло 31 особа.

Н. Н.

Телві домагався більше грошей, довідавшися, що осліпив Рісела

Ню Йорк, Н. И. — На судовій розправі проти злочинців, які замішані в справу осліплення журналіста Віктора Рісела, зізнавав свідок Джозеф П. Карліно. Він сказав, що Ейб Телві, який 5-го квітня облив сірчаним квасом Рісела, не знав, що мав осліпити цього визначного журналіса. Коли ж довідався про те, кому він знищив зір, домагався більшої суми за свій злочин. Телві згодився був осліпити „якусь особу" за 500 долярів, пізніше він дістав „за свою працю" 1,175 долярів, але домагався більше, бо вважав, що „його чин" вартував принаймні 20,000 долярів.

†

Ділимося сумною вісткою, що дня 17-го листопада 1956 р. помер нагло в Ню Йорку, в 62 році життя, Найдорожчий Муж, Батько й Дідуньо

ЗЕНОН МИКОЛА ЮЗИЧИНСЬКИЙ

поручник У.Г.А., кол. прокурент Земельного Банку Гіпотечного у Львові, директор Т-ва Супруга.

ПАНАХИДА відправиться в понеділок, 19-го листопада, о год. 8-ій веч., в похоронному заведенні Петра Яреми, 7-ма вул. в Ню Йорку, звідки відбудуться похорони в вівторок, о год. 9:30 рано.

В глибокій жалобі

Дружина РОМАНА з Пилипчуків

Діти: ЛІДА й ДАМЯН, та внук Ярко — ГАНДЗІЙ
ОЛЬГА й МИРОСЛАВ, та внуки Олег, Юрій, Андрій, Таня — ДУТКЕВИЧІ,
ТАНЯ і ТАРАС, та внук Олег — ПАСТУШЕНКИ,
та Родина.

Вічна Йому Пам'ять!

Европа потребує американської нафти

Париж. — Голова Організації для Европейської Економічної співпраці англійський міністер скарбу Гаролд Мекміллен заявив, що негайно треба зорганізувати окрему установу, яка дбала б про те, щоб Західна Европа мала доволі нафти, якої тепер бракує внаслідок єгипетської кризи. Мекміллен заявив, що вже вислав окрему просьбу в цій справі до ЗДА. Західня Европа купувала коло 70 відсотків нафти з Середнього Сходу, бо сама продукує її тільки 7 відсотків. Решту нафтових продуктів дістає Европа з Америки, але тепер довіз нафтових продуктів з Західньої Півкулі повинен збільшитися, бо не прибуває нафта з Середнього Сходу.

● **Наступникові англійського престолу,** князеві Чарлзові, в минулу середу минуло 8 років. До цього часу його вчили вдома, але незабаром він почне ходити до приватної школи, що знаходиться недалеко королівського палацу. Ватько Чарлза, князь Единбурґу, був завжди за те, щоб він учився у школі, а потім студіював в Ітонському університеті і там же мешкав. Королева воліла, щоб хлопець спершу вчився дома. В день народження Чарлза, в королівському палаці відбулася „парті" для 12 дітей - товаришів соленізанта і його 6-тирічної сестри. Величезний торт мав 8 свічок і діти дуже тішилися, здуваючи їх одним подувом.

ПРАЦЯ
Help Wanted—Female

AVON КЛИЧЕ
ГОСПОДИНІ — ВТОРОПНІ ДІВЧАТА

Ваша родина буде щаслива, коли ви заробите екстра гроші на Різдво зараз у Вашому сусідстві.
Реклямуйте оголошувані на телевізії косметики AVON, для Вашої користи.
Високе комісове.
Ми навчимо.
Call Plaza 7-7425
Ext. 20

ПРАЦЯ
HELP WANTED—MALE

МАШИНІСТ — з знанням острення криво тятих ножів, які застосовуться до сталених циліндрів машин до краєння; виріб в Німеччині. Постійна праця, добра платня. **Commercial Envelope,** 791 East 132 St., Cypress Ave. Station. **LU 5-6600.**

ПЕРШОКЛЯСНИЙ МАШИНІСТ
Turret Lathe; Milling Machine; Grinders; Radial Drill, Planer Hands
Висока платня.
MOREY MACHINERY CO., Inc., 4-57 26th Ave. Long Island City
Tel. AStoria 8-8850, Ext. 14.

MACHINE DESIGNER
Досконала праця в головнім бюрі машинової компанії в Stamford, Conn.
Ця знаменита і поплатна праця в секції інженерного розвитку вимагає творчого рисівника щонайменше з 3-річною практикою в загальному рисівництві, особливо щодо спеціяльних машин. Телефонуйте або пишіть при запевненій довірочности..
Mr. F. M. Buckhold
Personnel Dept.
PITNEY BOWES, INC.
Fireside 8-2621—Stamford, Conn.

BUSINESS OPPORTUNITY

ПРАЛЬНЯ
Чудова нагода.
Westinghouse влаштування: автомати, сушарня. Мало готівки. З уваги на недугу продасться з стратою.
GI-5 3990

НІЧНИЙ КЛЮБ
Першоклясне положення на Іст-сайді 80 St. Marks Place. Повне влаштування, велика бара у формі підкови, їдальня на 250 місць. Досконала нагода, продасться з уваги на здоров'я.
HY 2-4688 — по 11-ій рано.

Годинники, біжутерія і направи. Добре поставлений бизнес. Низький рент, досконала нагода для фахового. Малий вклад. На скорий продаж з стратою.
543 Clermont Parkway, Bx, N. Y.

LUNCHOENETTE
Candy - Stationery
досконале наріжне бизн. положення, вел. паперовий бизнес. Чудова нагода для фахового. З уваги на недугу продасться скоро з стратою.
DA 3-9907

„ЛИСТОПАД"
для чоловічого хору з барит. сольом і фортеп.
слова Р. Купчинського,
музика О. Залеського.
Ціна: 80 цнт.
Замовляти:
"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ВСЕАМЕРИКАНСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ ДЛЯ БОРОТЬБИ ПРОТИ КОМУНІЗМУ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Другу доповідь виголосив директор міжнародного департаменту AFL-CIO, проф. Дж. Бравн: „Чи існує вільний робітничий рух у Совєтах?" Всім американським оптимістам та „співіснувальникам" цей лідер американських робітничих організацій дійсно вилив цебер дуже холодної води на голови. Він ясно сказав, що жадної зміни в Москві щодо остаточних цілей немає, що наступила тільки зміна тактики, як ті цілі здійснювати. Це є дійсною суттю нової політики „усміхів" — і робітництво жадних змін не може очікувати. Український промовець використав цю нагоду і попросив промовця з'ясувати делеґатам ідею „невтральности", бо розвінчання Сталіна мало також на меті нав'язати теж нові взаємовідносини Москви з европейськими соціялістичними партіями, щоб їх „зневтралізувати" в сучасній ідеологічній боротьбі за волю. П. Дж. Бравн докладно вияснив термін „невтральність", що його Москва розуміє ось так: „Хто невтральний, хто не проти нас, — той з нами!" „Невтральности під цей час бути не сміє — як можна бути невтральним до питання, що станеться з моєю сім'єю, дітьми, нацією, державою і всіми людськими правами", — закінчив доповідач. В особистій розмові український промовець, на жаль, ствердив, що проф. Дж. Бравн, який здебільша діяв в Европі, не має там жадних зв'язків з лідерами українських робітничих організацій... Тому оправданим є побоювання, що на нього мають великі впливи російські меншовики, які говорять за всю „Россію" і відповідно його „настроюють" до національних проблем поневолених народів.

Увечері відбувся другий пленум з доповідями двох відомих американських знавців комунізму. Першим промовляв директор Ф. Макнамара з Вашинґтону: „Нова дія, але старий провід". Він заналізував всі зміни комуністичної тактики в Америці від зустрічі в Женеві. Комуністична партія розв'язала в Америці низку своїх „фронтових організацій" вона за всяку ціну хоче знову залеґалізуватись, змінює в програмі революцію на еволюцію, — а водночас видала тайний наказ комуністам інфільтрувати існуючі американські організації. Промовець знаменито оцінив так звану „культурний обмін" делеґаціями поміж Совєтами й Америкою! Але американців, сказав він, уже не ошукає Москва, вони знають, що всі ті висилані до ЗДА митрополити, професори, журналісти, артисти — всі вони комуністи, і єдина їх мета — скріплювати комуністичні впливи в Америці. Український промовець запитав доповідача, чи Москва дала якісь нові напрямні для інфільтрації американців слов'янського роду, що їх є до 20 мільйоінв, чи панславізм і русофілізм змінено на якісь нові гасла. Доповідач відповів, що цей відтинок влучений під загальні нові директиви.

З нетерпеливістю всі ждали на наступну доповідь. Про свій досвід з комунізмом в Америці блискуче промовляв колишній довголітній партійний комуніст Герберт Філбрік, автор відомих трьох книжок, колюмніст „Ню Йорк Дейлі Геральд" і коментатор телевізійних програм. Справді, прецікава доповідь про те, як то молодого студента завербовано до фронтової організації, як вишколено його на комуніста й довірено йому важливі завдання, як сумління заговорило й примусило його піти до Еф-Бі-Ай, як на її апель до його патріотизму він залишався ще роками в партії, інформуючи владу Америки про всю московську конспірацію. Аж вкінці уряд виставив його свідком перед судом, щоб припинити підривні акції Москви в Америці. Філбрік щойно вернувся з Европи і запевняв слухачів, що „в російському народі є справжня ненависть до комунізму". Як доказ цього, він заявив, що 15 мільйонів „рашен піпл" перебуває в концентраційних таборах.

Промовець української делеґації забрав слово і ствердив, що реферат Герберта Філбріка знаменитий, але що термінологія його мусить у слухачів витворювати фальшиві поняття про Совєтський Союз і той „рашен піпл", що його заселює. Сам Ленін твердив, що росіян-москалів є лише 43% в імперії, а більшість 57% не-росіяни, не-російські поневолені нації. Тепер, коли Москва проковтнула стільки нових націй, їх відсоток ще більше обнизився і в пропорції до тих 800 мільйонів став мінімальним. Це дійсно правда, що 15 мільйонів людей Москва держить у таборах, але також правдою є те, що між ними може яких 5 відсотків росіян, професійних злочинців, 95% — це політичні в'язні з тих неросійських поневолених націй, в першу черґу українців, які так люблять, щоб їх в Америці називано „рашен", як любили б старі ірляндські революціонери, якби їх називали англійцями. Українського промовця заля надилила оплесками, а сам Філбрік негайно забрав слово і признав повну рацію йому, підкреслюючи важливість національної проблеми.

П. Мирослав Кальба зорганізував потім зустріч української делеґації і інтервю для українського промовця з репортером „Омага Ворлд Геральд", і наступного дня появилося воно в пресі.

Третій пленум відбувся в суботу о 10 год. ранку з трьома визначними доповідачами. Пані д-р Рут Інґліш з Ню Йорку говорила на тему „Комунізм і жіноцтво", проф. А. Бускарен з Маркет університету — „Комунізм в університетах" і проф. В. Макґоверн, Нортвестерн університет, — „Комунізм і наша пропаґанда". Український промовець поставив питання проф. Бускаренові, як він вияснює той сумний і нечуваний факт, що в той самий час, як професори університетів боролись в Европі за академічну свободу, знищену Москвою, у Гарварді три роки видавали студенти „The Harvard Communist"? Проф. Бускарен широко поінформував про ту „подвійну мораль" деяких професорів, що проти фашизму організували віча й протести, але щодо комунізму набрали води в рот, бо збаламучені, що це — „демократичний" рух. Проф. Макґоверна, що представив комуністичну пропаґанду в Азії і те фатальне непорозуміння азійських колоніяльних народів, що вітали своїх найгрізніших ворогів, російських комуністів-імперіялістів, як своїх приятелів, український промовець попросив вияснити, чому американська пропаґанда в Азії цілковито замовчує долю неросійських націй Совєтського Союзу в Азії й Европі. Таж саме ці факти поневолення України, балтійських, кавказьких і туркестанських народів відкрили б азійським націям очі на правдиву суть російського комунізму. Доповідач признав, що американська контрпропаґанда в Азії має великі недоліки.

По обіді, о 2-ій год. відбулися ділові загальні збори й перевибори екзекутиви Всеамериканської Конференції для Боротьби проти Комунізму. Завдання української делеґації були ясні: затримати місце УККА в екзекутиві, що складається з 14-ти членів, і осягнути, щоб в резолюціях Конференції, крім Угорщини й Польщі, була згадана й Україна, як нація, що бореться проти комунізму. Вся делеґація сумлінно працювала для цієї цили, роздаючи доповідачам, визначним делеґатам і пресі англійську літературу, надіслану Централею УККА: працю Гришка, працю проф. Січинського, відбитку статті проф. Добрянського про меморіял ген. Сарнова й публікацію Американського Конґресу, резолюція 346 і 438 про те, як „Комуністи окупували Україну". І ця праця дала свої успіхи: п. Іван Дужанський, як представник УККА, був знову обраний до екзекутиви, а в резолюції з приводу Угорщини та Польщі вставлено й Україну.

Ось так закінчилася третя велика акція УККА цього року, по акції на демократичній і республіканській конвенціях

Ще одну радісну вістку хочу подати, — це про нашу українську громаду й Філію УККА в Омага. Стейт Небраска належить до центральних стейтів, і тому Омага є улюбленим місцем конвенцій. Місто чистеньке, має 300-400 тисяч мешканців і 10 років тому українців там не було. Щойно приїзд нових поселенців після 1947 року створив там центр українського життя і, зрозуміло, ціле місто й стейт дивиться на тих українців і по їхній праці розцінює українську справу. Громада наша невелика — в Омага й столиці Лінкольні — яких 120 родин. Та що вона за цих кілька років зробила, — це подиву гідне і приносить честь нам усім в Америці. Еміґрація майже цілковито з Західньої України, має гарну греко-католицьку церкву з долішнім приміщенням на школу. Громада добре зорганізована і має низку патріотичних діячів: голову п. Володимира Столярського, секретаря Дмитра Війтика, панів І. і Е. Богачевський, енергійного М. Кальбу та ін. Гуртки танцюристів та співаків, їх участь у всяких імпрезах міста та американських організацій — провели знамениту пропаґанду української справи в Омазі й цілому стейті. І цей капітал допоміг нашій делеґації на Конференції, на якій вона зложила на бажання громади подяку мейорові Омаги, Джонові Розенблатові, американцеві жидівського роду, за минулорічне відзначення дня проголошення української самостійности.

Тому я дійсно був щасливий, що перед бенкетом міг зустрітися на вічу з усією нашою громадою, передати привіт від УККА та зреферувати їй сучасне політичне положення, завдання УККА й обов'язки української еміґрації. На вічу головував п. Мирослав Кальба, до почесної президії запрошено було всч. о. І. Свищука й всіх голов місцевих організацій. Маю надію, що УККА частіше надсилатиме своїх делеґатів у цю активну громаду.

На закінчення конференції відбувся великий бенкет, на який, крім нашої делеґації, прийшло десять чоловик діячів місцевої громади з о. І. Свищуком. Промовцями були: амбасадор Вільного Китаю Тонґ і визначний лідер Угорщини Тібор Екгарт. Угорський представник своєю промовою, даними про угорське повстання і його причини, зворушив усіх слухачів. Це жахлива трагедія! Москва на очах вільного світу всіма модерними засобами виконує народовбивство, — тотальний погром нації! Українська делеґація зложила по бенкеті угорському лідерові сердечні співчуття УККА, що взяв участь вже й у відомій демонстрації у Медісон Сквер Ґарден у Ню Йорку.

Всі ми роз'їхалися й розійшлися з глибоким переконанням, що наша Америка — це остання надія волі у цьому великому двобої демократії з червоним царизмом.

REAL ESTATE FOR SALE

ЗНИЖЕНО на скорий продаж Лег. 2-род. дім — 5 кімнат надолині — 4 кімнати нагорі. В досконалому стані, чудове положення. Ціна $15,900.
Godfrey — IV 1-2919

WESTBURY
5 спалень, 2 лазнички, випанелювана забавова кімната і бара, наріжний "Cape Cod", близ. шкіл і R.R. $21,500.
ED 4-2991

VALLEY STREAM No. Malverne Area, Parkwood section. Чудовий розклад, 6½ кім., 2½ лазнички і 3 кімн. і лаз на 3-ім пов. Сол. з цегли, плоский дах, підвал, мосяжні проводи. Гараж на 2 авта. Догідно до шкіл. Власник переноситься. Цінить $30,000
VA 5-0615

MANHASSET - Country Estates— за Ню Йорком. 1-річний колон. партеровий дім на ½ акр. землі, 4 спальні, 3 лазнички, вел. вітальня — їдальня, ниша, килими, багато особливостей. — $44,500. — **MAnhasset 7-7897.**

MASSAPEQUA Прибережжя 400' нв. пристані, хідник, доки, прив. пляжа, чуд. красвид. Дім 4 спальні, 4 лазн., кімната для дівчини, нов. олив. огрівання, всі прирядн, 3 WB коминки, підвал, гараж на 2 авта, заїзд на авто, $60,000. Тільки за попер. умовою. Тел. **PY 8-3654.**

HEMPSTEAD WEST — $24,990. 4 спальні, мур, дім, можна переробн. на 2 род. Рідко є дім з такими особливостями; 1 пов. 5 вел. кімнат і ошклена з жалюзі тераса, 2 пов. також дуже гарний! Ultra-Nite Club - підвал. 4 "air-cond's нез. багато особливостей. Зараз до зайняття. 554 Maxwell St., W. Hempstead, N.Y.
IVanhoe 9-7155
Suburban Nursery **IV 3-8686**

MASSAPEQUA — Нова Ранча 100x100, з цегли і каменя, 6 кімн., 2 лазнички, коминок, подвійний ґараж, пов. підвал, патіо, особливості. Близ. шкіл, склепів, R.R. $28,000.
IV 3-1530

CORONA—3-родин. з каміння і шинґлів дім, 1-ий пов. 6 кімн. і лазничка, 2 пов. 1 4 кімн. апарт. і 1 3 кімн. апарт., олив. огрів.; Дім в доброму стані. 3 кімн. до зайняття. Близ. St. Leo's Paroch. School. Ціна $16,500. A. J. Mangano, 104-07 Corona Ave. HA. 4-7548.

ПОДЯКА

Цією дорогою хочу подякувати Всім, що причинились до звеличення пам'яті Мужа і Батька

бл. п. ЯРОСЛАВА ПАВЛИШИНА

що заосмотрений Найсвятішими Тайнами відійшов у вічність дня 29 жовтня 1956 р.

Дякую д-рові Т. Лапичакові за опіку над хворим мужем — аж до самої смерти.

Дякую парохові св. Софії всеч. о. Литвиківському за відправлення панахид і Служби Божої та промову над гробом Покійного як рівнож і церковному хорові за участь в відправах,

Дякую інж. Левицькому за прощальну промову від Друзів з концентраційного табору.

Дякую Приятелям-Друзям, що приїхали з Торонта, Дітройту і Палатайму, щоб взяти участь в похороні. — Дякую всім, що зложили вінки і цвіти, та що морально і матеріяльно піддержали мене під час цього великого гор'я. Дякую погребовому заведенні п. Музики за добре переведення похорону і допомогу в полагодженні всіх формальностей. — Рівнож щира подяка Всім, що відправили Покійного на місце вічного спочинку.

Горем прибита
дружина АЛЕКСАНДРА і діти — НАДЯ і СВЯТОСЛАВ.

Книжка й часопис — найнеобхідніші в домі культурної людини.

РОЗШУКИ

Пошукую свого вуйка, маминого брата, **ІВАНА ТОМИЧА,** сина Дмитра-Паламара з села Березів Середний, пов. Коломия, який приїхав перед першою війною до Америки і перебував у стейті Пенсилвенії у Филаделфії, Джонставн і у копальні в Майнерсвіл, Па. Хто знав би про його долю чи він сам прошу писати на адресу:
JOSEPH TOMYCH
22 Churchill Ave.
Toronto, Ont., Canada.

Пошукую **МИХАЙЛА МИЛІВ** з села Я. пов. Д. Хто знав би про його адресу або він сам, прошу писати до:
PH. M. MAKSYMONKO
1221 W. Melrose Ave.
Chicago 13, Illinois

КСЕНЯ КРОКІС з дому Скіба, з села Ожанна, повіт Ланцут, пошукує свою сестру **АНАСТАЗІЮ СКІБА.**
До Америки виїхала 1913 р., мала перебувати в Дірборн або в Дітройті. Хто знав би про ню, або вона сама прошу написати:
KSENIA KROKIS
7303 Montrose Street
Detroit 28, Mich.
Tel. LU 2-0190

Пошукую **МИКОЛУ СИДОРА,** сина Антона і Павлини Вяль з Коритник, пов. Перемишль, який працював в Ляйпціґу, Німеччина, в Мессершміт фабр. літаків. Остання вістка була від нього 1945 р. перед зайняттям Ляйпціґу. Є відомості, що мав би бути в Англії. Хто знав би за нього або він сам, прошу писати на адресу: Wolodymyr Baran, 213 Boylston St., Jam. Plain (Boston) 30, Mass., USA. Заграничні газети прошу о передрук.

Федя **ОЛІЙНИКА** с. Івана зі села Грусятичі, повіт Вібрка, останньо зам. в селі Щепанів, повіт Бережани, який перебував в Німеччині, пошукує брат. Хто знав би про нього є прошений повідомити брата:
ОСИПА ОЛІЙНИКА
136 Avenue "C"
New York 9, N. Y.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Новововідкрита українська
ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ
ECONOMY
JEWELRY COMPANY, INC.
335 E. 14th St., New York City
Tel. GRamercy 5-7430
Чистить годинник з ґарантією на 1 рік тільки за $2.95.

АРКА
48 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку
(тел. GRamercy 3-3550)
СТІННІ КАЛЕНДАРІ
на 1957 рік.
(з надруком і без.)

МЕТА УКРАЇНСЬКА ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ
236 E. 14th ST. NEW YORK 3, N.Y.
ПРОДАЄ КОРОТКОХВИЛЕВІ РАДІОПРИЙМАЧІ Hi-Fi ВСІХ німецьких фірм.

РІЗНЕ

KARS Jewelers
ЄДИНА ЮВЕЛІРНА КРАМНИЦЯ · ДУЖЕ ВІДОМА СЕРЕД УКРАЇНСЬКОЇ ПУБЛІКИ
ВЛАСНИЙ ІМПОРТ ТА ФАБРИКАЦІЯ
216-218 E 14th St. - New York 3, N.Y.
TEL. GR 3-5875

Маємо на складі найновіші моделі
OMEGA на 1957 Р.
Великий вибір.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШИКАГО, ІЛЛ.—114 Відділ ім. св. Володимира повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 25 листопада о годині 12:30 по пол. в залі Церкви св. Володимира при Cortez і Oakley. Проситься членів прибути численно і точно. — П. Г. Ніколс-Ткачук, гол.; В. Бережан, секр.

Посмертні Згадки

ЯРОСЛАВ ПАВЛИШИН, член 114 Відд. УНСоюзу в Шикаґо, Ілл., упокоївся в Бозі по короткій і тяжкій недузі 29. жовтня 1956 р. Покійний родився 1921 р. в Крилосі, Зах. Україна. Похорон відбувся 2. листопада з пох. заведення на цвинтар Elmwood в Шикаґо. Залишив в глибокім смутку дружину Александру і дітей Святослава і Надію. —В. И. П.!
В. Бережан, секр.

ТЕОДОР БАГРИНОВСЬКИЙ, член Б-ва св. о. Николая, Відділ 5 У. Н. Союзу в Асторія, Л. Ай. помер 9. листопада 1956 р. в 56 р. життя. Покійний родився 1901 р. в селі Боднарів, пов. Станиславів, Зах. Україна. До УНСоюзу вступив 1938 р. Полишив в смутку дружину Марію і 2-ох братів в Канаді Петра і Василя і дальшу родину. Похорон відбувся 15 листопада з дому жалоби П. Яреми до укр. церкви св. Володимира, 334 E. 14 St., New York, N. Y., при участи Родини та Членів і Знайомих на цвинтар Оливної Гори. — В. И. П.!

ІВАН КОВАЛЬЧИК
FUNERAL HOME
COMPLETELY AIR CONDITIONED
ЗАНИМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ В СТЕЙТІ
NEW JERSEY
Ціни приступні для всіх.
Обслуга чесна і найкраща.
У випадку смутку в родині кличте як в день так і в ночі:
JOHN KOWALCHYK
129 GRAND STREET,
cor. Warren Street,
JERSEY CITY 2, N. J.
Tel. HEnderson 4-5131

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568

ЛІКИ
НАЙВІДПОВІДНІШИЙ ДАРУНОК,
щоб вислати тепер на Різдво!
(Rimifon, Penicilin, Streptomycin, Glucose, Cycloserine, Vitamins — Irgapyrin, Atothanyl
висилається до всіх країн Европи.
Мито оплачується тут. Ґарантія достави.
• Спеціялісти европейських рецепт •
Пишіть або телефонуйте:
B. FELDMAN PHARMACY
111 AVE. A. & 7th STREET, NEW YORK CITY
Tel. OR 7-5980

НОВІ
РІЗДВЯНІ КАРТКИ
З РЕЛІГІЙНИМИ ВЗОРАМИ
та картки виготовлені на підставі оригінальних взірців знаних українських артистів-малярів.
Картки в кольорах з гарними українськими святочними побажаннями.
Ціна одної картки 10 центів — з релігійними взорами 12 за $1.00.
Замовлення просимо слати враз з грішми до:
"SVOBODA"
81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

УВАГА! НЮ ЙОРК, ФИЛАДЕЛФІЯ, КЛІВЛЕНД, ШИКАҐО! УВАГА!
ПЕРШЕ УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ДЛЯ
ВИСИЛКИ ПАКУНКІВ ДО ВСІХ КРАЇН СВІТУ
R. W. EXPORT - IMPORT CO.
NEW YORK, N. Y., 116 East 7th St. Telephone: ORegon 7-6180
PHILADELPHIA, PA., 825 N. Franklin St. Telephone: WAlnut 3-2259
CLEVELAND, O. 720 Literary Rd.
CHICAGO 27, ILL., 2130 W. Chicago Ave. Telephone: ARmitage 6-8488
Висилаємо: ПОЖИВУ, НОВУ І НОШЕНУ ОДІЖ, ШКІРУ МАНУФАКТУРУ, ЛІКИ — машини до шиття, машинки до писання, фотографічні апарати, музичні інструменти — і інше.
Ми маємо на складі різного рода шкіру, як ЮХТ, БОКС, та іншу, і всі додатки на чоботи та черевики. — Маємо матеріяли, ХУСТКИ та ПАНЧОХИ та різного рода харчові продукти. — СКОРА І ТОЧНА ДОСТАВА ПАКУНКІВ ҐАРАНТОВАНА. — Всі пачки висилаємо безпосередньо з наших бюр на пошту від 1-3 днів. — Виконуємо пересилки на поштові замовлення.
• Всі оплати оплачує висилаючий. — Бюро відкрите щодня від 9 рано до 9-ої веч., в суботи від 9 до 5-ої по пол. •

ТАРЗАН, ч. 3774. Готовий чекає.

— Аж он там, біла шкіро, живе чортяка, — сказав Лібо.

— Та моє серце неспокійне... ваша смерть неминуча.

Тарзан поспішав по деревах. Хоч йому загрожувала небезпека, він відчував полегшу, знаючи, де можна знайти ворога.

Тим часом ловець спостерігав. — Ну й гаразд, — міркував він, — неприхильна мені жертва шукає вирішення... Я не смію її розчарувати!